

TANTÁRGYI TEMATIKA

Tantárgy neve: Ismeretek a szövegről	Tantárgy Neptun kódja(i): BTOMA9N04 (E Neptun kód(ok) a nappali képzésre vonatkozik/vonatkoznak. A levelező képzés Neptun kódjaiban a számjegy előtti N betűt L betűre kell cserélni!)
	Tantárgyfelelős intézet: ME BTK Magyar Nyelv- és Irodalomtudományi Intézet
	Tantárgyelem: K (K: kötelező, KV: kötelezően választható, SZV: szabadon választható)
Tárgyfelelős (név, beosztás): Kemény Gábor egyetemi tanár	
Tantárgyi egység: Ismeretek a szövegről	
Tantárgyi egység Neptun kódja: BTOMA9N04 (E Neptun kód a nappali képzésre vonatkozik. A levelező képzés Neptun kódjában a számjegy előtti N betűt L betűre kell cserélni!)	
Javasolt félév: 9. (A szak keresztféléves meghirdetésben nem indul, így páratlan szám mindig őszi, páros szám tavaszi félévet jelent.)	Előfeltétel: nincs (E Neptun kód(ok) a nappali képzésre vonatkozik/vonatkoznak. A levelező képzés Neptun kódjaiban a számjegy előtti N betűt L betűre kell cserélni!)
Óraszám/hét: 2 (A nappali képzés heti óraszámja 15 héten át. A levelező képzések féléves óraszámja a nappali tagozatos féléves óraszámhoz mindig az egyharmada: heti 1 nappali tagozatos óra esetén a levelező tagozat féléves óraszámja 5, heti 2 nappali tagozatos óra esetén a levelező tagozat féléves óraszámja 10 stb.)	Számonkérés módja (a/gy/k/b): kollokvium (A teljesítés követelményeit lásd alább a <i>Félévközi számonkérés</i> ill. az <i>Értékelés</i> pontoknál.)
Kreditpont: 3	Tagozat: nappali (A tantárgy és a tantárgyi egység adatai és követelményei azonosak a levelező tagozaton is, egyedül a Neptun kód különbözik.)
Tantárgyi egység feladata és célja (3–4 mondatban összefoglalva): Az előadás keretében a szövegtan alapkérdéseivel ismerkedhetnek meg a hallgatók. Vizsgáljuk a szöveg pragmatika, szemantikai, szintaktikai és kognitív megközelítéseit, a szövegalkotás és a szövegbefogadás fázisait, a szöveg akusztikumát és írott formáját, a szöveg szerkezetét és stílusát. Külön és kiemelten foglalkozunk a szövegek közötti összefüggéssel, illetőleg a szöveg tipológiai sokszínűségével.	
Tantárgyi egység tematikus leírása 12–15 heti bontásban: 1. Szöveg, szövegtan 2. A szövegtan a tudományok rendszerében 3. A magyar és nemzetközi szövegtani kutatásokról 4. A szöveg mint funkcionális közlésegyeség 5. A pragmatikai fordulat 6. A szöveg szemantikai és szintaktikai megközelítése 7. A szöveg kognitív megközelítése 8. A szövegalkotás és szövegbefogadás a nyelvi közlés dinamizmusában 9. A szöveg akusztikuma 10. A szöveg írott formája 11. A szöveg szerkezete 12. A szöveg stílusa 13. A szövegek közötti összefüggés 14. Szövegtipológiai alapkérdések	
Félévközi számonkérés módja (prezentáció, zárthelyi dolgozat, szemináriumi dolgozat beadása stb.): prezentáció	
Értékelése (félévközi teljesítmény aránya a beszámításnál, ponthatárok stb.): K A kód jelentése:	

A = a tantárgy aláírással zárul, amelyben kétfokozatú az értékelés (nem megfelelt, megfelelt). A hallgató legfeljebb az óraszám 30%-át mulaszthatja el következmények nélkül, az ezt meghaladó mértékű hiányzás – kivéve az igazolt betegség miatti hiányzást – esetén az aláírás nem szerezhető meg. Az igazolt hiányzás pótlási feltételeit az oktató ismerteti. Az aláírás feltétele, hogy az oktató által a félév során támogatott prezentációs és beadási kötelezettségeknek a hallgató maradéktalanul eleget tegyen.

K = a tantárgy kollokviummal zárul, amelyben ötfokozatú az értékelés (1–5). Az előadások óraszámának legalább 60%-án kötelező a hallgató részvétele, amit jelenléti ívre vezetett aláírásával igazol. Az ennél többet mulasztó hallgató nem kaphat aláírást és nem vizsgázhat. Az előadáshoz évközi zárthelyi dolgozat(ok) társulhat(nak), legfeljebb akkora számban, mint a tantárgyi egység kreditpontszáma.

Amennyiben az előadáshoz zárthelyi dolgozat(ok) társul(nak), annak/azoknak az eredménye legalább 30%, legfeljebb 40%-os súllyal esik latba a záró osztályzatban. A zárthelyi dolgozat(ok)ról az oktató a tárgy félévi meghirdetések a Neptun rendszerben ad tájékoztatást. A szakmai követelményekhez képest a hallgatónak minden zárthelyi dolgozatában és a kollokviumon is legalább 50%-os felkészültséget kell igazolnia ahhoz, hogy az elégséges (2) osztályzatot megszerezze.

SZ = a tantárgy gyakorlati jeggyel zárul, amelyben ötfokozatú az értékelés (1–5). A hallgató legfeljebb a szemináriumi óraszám 30%-át mulaszthatja el következmények nélkül, az ezt meghaladó mértékű hiányzás – kivéve az igazolt betegség miatti hiányzást – esetén az aláírás és a gyakorlati jegy nem szerezhető meg. Az igazolt hiányzás pótlási feltételeit az oktató ismerteti. Az aláírás feltétele, hogy az oktató által a félév során támogatott prezentációs és beadási kötelezettségeknek a hallgató maradéktalanul eleget tegyen. A szemináriumhoz évközi zárthelyi dolgozat(ok) társulhat(nak), annak/azoknak az eredménye legalább 30%, legfeljebb 40%-os súllyal esik latba a záró osztályzatban. A zárthelyi dolgozat(ok)ról az oktató a tárgy félévi meghirdetések a Neptun rendszerben ad tájékoztatást. A szakmai követelményekhez képest a hallgatónak minden zárthelyi dolgozatában és a beadott szemináriumi dolgozatában is legalább 50%-os felkészültséget kell igazolnia ahhoz, hogy az elégséges (2) osztályzatot megszerezze.

KSZ = a tantárgy kollokviummal és gyakorlati jeggyel záruló tantárgyi egysége(ke)t egyaránt tartalmaz. Az előbbiekre a K, az utóbbiakra az SZ kódnak megfelelő értékelés vonatkozik.

Kötelező irodalom, a tantárgyi egység egészéhez (legalább 3 irodalmi tétel, lehetőleg 1 idegen nyelvű) vagy 12–15 heti tematikus leírásának megfelelő beosztásban:

- BALÁZS János, *A szöveg*, Bp., Gondolat Kiadó, 1985.
- BEAUGRANDE, Robert de, DRESSLER, Wolfgang, *Introduction to Text Linguistics*, London and New York, Longman, 1981.
- BEAUGRANDE, Robert de, DRESSLER, Wolfgang, *Bevezetés a szövegnyelvészetbe*, ford. SIPTÁR Péter, Bp., Corvina Kiadó–MTA Nyelvtudományi Intézet, 2000 (Általános nyelvészet, Egyetemi könyvtár).
- KABÁN Annamária, *A szövegvizsgálat útjain*, Miskolc, Bíbor Kiadó, 2009.
- SZIKSZAINÉ NAGY Irma, *Leíró magyar szövegtan*, Bp., Osiris Kiadó, 1999 (Osiris tankönyvek).
- TOLCSVAI NAGY Gábor, *A magyar nyelv szövegtana*, Bp., Nemzeti Tankönyvkiadó, 2001.
- *Szöveg és típus: Szövegtipológiai tanulmányok*, szerk. TOLCSVAI NAGY Gábor, Bp., Tinta Könyvkiadó, 2006 (Segédkönyvek a nyelvészet tanulmányozásához, 63).

Ajánlott irodalom, a tantárgyi egység egészéhez (legalább 3 irodalmi tétel, lehetőleg 1 idegen nyelvű) vagy 12–15 heti tematikus leírásának megfelelő beosztásban:

- Teun A. VAN DIJK, *Text and context: Exploration in the semantics and pragmatics of discourse*, London, Longman, 1977.
- KABÁN Annamária, *Szövegek színváltása: Szórend és értékszerkezet*, Miskolc, Bíbor Kiadó, 2005.
- PETŐFI S. János, *A szöveg mint komplex jel: Bevezetés a szemiotikai-textológiai szövegszemléletbe*, Bp., Akadémiai, 2004.